

BÂKİ KALAN HOŞ SADÂ :

ABDULLAH SAVAŞCI

Dr. Necmeddin SEFERCİOĞLU

DTCF. Kütüphanecilik Bölümü

Günlerden pazardı; takvimler 21 Kasım 1976'yı gösteriyordu ve saat sabahın 7.00'iydi. Evdeki telefonun zili acı acı çaldı. Erken saatteki bu telefon çağırışı, bütün ev halkını heyecanlandırmış, meraklandırmıştı. Hemen koşup açtım. Ahizedeki hüzünlü ses, değerli hocam Prof. Dr. Osman Ersoy'a aitti: «Necmeddin, diyordu, dün gece Savaşçı'yı maalesef kaybettik...» Çok şaşırmıştım. «Ne?...» diye haykırdığımı hatırlıyorum. Bir süre üzüntü ve şaşkınlıktan ne yapacağımı bilemedim. Oysa durmanın sırası değildi. Biraz kendimi toparladıktan sonra giyindim. Kardeşim Nejat Sefercioğlu'na uğrayıp onu da yanıma alarak Savaşçı'nın evine koştum.

Sonra... O sırada hatırlayabildiğimiz dost ve arkadaşlara acı haberin ulaştırılması... Duyup gelen dostların acılara acı katan üzüntüsü... Cenazenin hastaneye götürülüp getirilmesi... Dost ve yakınlarının gözyaşları arasında evinden ayrılış... Memleketi Araç'a kadar süren hüzün ve acı dolu yarış... Oradaki defin töreni... Ve, acılarla yüklü olarak yeniden Ankara'ya dönüşü.

Bunlar, Abdullah Savaşçı ile sürdürdüğümüz, acı - tatlı pek çok anıların zincirlendiği içten bir dostluğun da değil kardeşliğin, son halkaları idi. Onunla birlikte, çok sevdiği, adını anarken gözlerinin güldüğü Araç'ın, vadiye bakan ve çevresi çamlarla çevrili küçük bir sırttaki mezarına, bütün bu anıları da bıraktım.

Savaşçı'nın ani ve beklenmedik vefatı dostları ve kütüphaneci meslektaşları arasında büyük bir şaşkınlık ve üzüntü yarattı. Hiç kimse, O'nun, henüz 55 yaşında iken, bir kaç dakikaya sığan bir rahatsızlık sonucunda aramızdan ayrılabilceğine inanamıyordu.

Fakat, ölüm meleği kendisini böylesine apansız yakalamıştı.

Savaşçı, 20 Kasım 1976 Cumartesi günü akşamı, görevi gereği bulunduğu İzmir'den, ailesini görmek ve ertesi günü geri dönmek üzere, Ankara'ya gelmişti. Yakınlarına kavuşmanın sevinci içinde yemeğini yemiş, çocuklarıyla konuşup şakalaşmış, saat 23.00'e kadar oyalanmıştı. Sonra birden rahatsızlanmış; hemen çağırılan ve aynı bindada oturan hekim geldiği zaman, onu nabızı durmuş bulmuştu. Yaptırılan sun'i solunum semeresiz kalmıştı. Kalp yapılanlara cevap vermiş, fakat beyin bunları karşılıksız bırakmıştı. Yüksek tansiyonun yarattığı bir beyin kanaması, hayatını noktalayan bir olay görünüyordu.

Deniz seviyesinden 900 metre yüksekliğe çıkmak; Ankara'nın ünlü hava kirliliği; yakınlarına kavuşmanın coşkusu; yıpratıcı görevinin verdiği yorgunluk... Bütün bunlar, o acı sonun sebepleri olarak gösterilebilirdi. Fakat neye yarardı? Kader hükmünü yürütmüş, dağ gibi Savaşçı, bir kaç dakika süren ani bunalımını kurbanı olmuştu.

Abdullah Savaşçı ile 1951 yılında, yurt alanına yayılmış seksen kadar şubesi ile zamanın en güçlü gönüllü kültür kuruluşu olan bir derneğin «umumi kâtib»i olduğu sırada tanışmıştım. Benim gibi, o sıralarda yirmi yaşın coşkunluğunu süren bir çok genç bu Derneğin üyesi idi. Bu genç ve kabına sığmaz gençlerin en çok yakınlık duydukları yönetici ise, Savaşçı'ydı. Nedense, en sıkıntılı zamanlarında bile gülebilen, olayları «vurdum-duymaz» denilebilecek bir soğukkanlılık ve rahatlıkla karşılayabilen bu iri yarı, şişman, fakat babacan «ağabey»i kendilerine, öteki

yöneticilerden daha yakın bulurlardı. Bunda, hiç kuşkusuz, resmî görevinden arta kalan zamanının hemen hemen hepsini Dernek'te geçiriyor olmasının verdiği alışkanlıktan daha çok, gençlere gösterdiği ilginin rolü vardı. Gençlerle yakından ilgilenir, onlara yol gösterir, bazı taşkın hareketlerini gördü mü, onları frenlerdi. Savaşçı yarattığı sevginin ürünü ölümünde de görmüştü. Cenazesi ile birlikte Araç'a kadar gidip son görevlerini yapanlar, ailesi fertleri ile otuzbeş yıllık ve fakâr arkadaşı ve hocası Osman Ersoy bey dışında, hep o günlerin onu yürekten sevmiş ve bu sevgiyi bugüne kadar sürdürmüş olan gençleri idiler.

Bu tanışmadan sonraki ilişkilerimiz, iş ve çalışma arkadaşı, halef - selef, hoca - öğrenci, kimi kuruluşlarda omuz omuza birlikte, kimi kuruluşlarda birbirimize rakip olarak sürüp gitti. Bütün bu ilişkilerin bozmadığı tek şey, dostluğumuz, kardeşliğimizdi. Kimi zaman birbirimize kırılmış, darılmıştık. Fakat bunlar, buz üstüne yazılan yazılar gibi, kısa zamanda ortadan kalkmış yerini eski sevgi ve dostluğa bırakmıştı. Ortak dost ve arkadaşlarımıza, benim için «Dünya'da en sevmediğim insandır» der, çoğu kez bu sözü benim yanımda da söyler, sonra kendisine özgü ünlü kahkahasını atardı. Bu sözü, söylemek istediğinin zıddı anlamda olduğunu herkes bilirdi.

Kültür Bakanlığı müfettişi olmadan önce sık sık görüşür, dertleşir, şakalaşırdık. Müfettiş olduktan sonra ise, teftiş için gittiği her yerden dönüşünde mutlaka telefonla arar, yokluğu sırasında Ankara'da vukubulan, ilgilendiği olayları sorardı. Bunların büyük kısmı kütüphanecilik camiasındaki gelişmelerle ilgili olurdu. O da, gittiği yerlerdeki kütüphaneler hakkında bilgi verir, oradaki meslektaşlarımızdan haber ve selâm getirirdi. Ecel onu yakalamamış olsaydı, yazımın başında sözünü ettiğim telefon konuşmasını, mutlaka, onunla yapacaktık.

Savaşçı'ya ilişkin ve kütüphanecileri ilgilendiren en tatlı anılarım, onun hocası olduğum kısa dönemle ilgilidir. Bunlardan bir ikisinin anılması, sanırım O'nun ruhunu da şadedecektir.

Ben Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi Kütüphanecilik Bölümünde asistan olarak görev aldığım sırada Savaşçı, bu Fakülte'deki ikinci öğrenciliğinin⁽¹⁾ son yılında idi ve Kütüphanecilik Bölümünde okuyordu. Göreve 1962 yılı Şubat'ında başlamış ve Mart ayından itibaren de, son sınıflara «sürelî yayınlar» konulu bir ders vermekle görevlendirilmiştim. O ilk iki derse gelmedi. Sonra bir gün, Bölümün, DTCF ana yapısının 4'üncü katındaki, bütün öğretim üye ve yardımcılarının bir arada bulunduğu, ilk çalışma odasına girdi. Odada Osman Ersoy bey ile ben vardım. Doğruca Osman beyin masasına gitti ve «Ben Sürelî Yayınlar dersine girmesem ne olur?» diye sordu. Osman Ersoy beyin, onu kızgınlık içinde geri döndüren cevabı hâlâ kulaklarımdadır: «Ne olacak devamsızlıktan sınıfta kalırsın!..» Öğrencimiz, bundan sonraki derslere eksiksiz devam etmişti. Sınıfın arka sıralarından birine oturur, dik-katle anlatmağa çalıştıklarını dinlerdi.

Böylece haftalar haftaları kovalamış ve yıl sonu gelmişti. Öğrencilerin devam karnelerini imzalıyorduk. Bütün öğrenciler gelip benden imza almış, Savaşçı görünmemişti. Yine birgün, Osman beyle yalnız olduğumuz bir sırada çalışma odamızın kapısı açılmış ve dev görünüşlü biri içeri girmişti. Bu, Savaşçı idi. Yine, bana bakmadan, doğruca Osman Ersoy beye gitti ve devam karnesinin imzalanacak sayfasını açarak, kendisine verdi. Osman bey, gülererek, «dersin hocasına götür, onun imzalaması lâzım, derse devam edip etmediğini ben nereden bileyim» dediği zaman meseleyi anlamıştım. Osman beye imzalatılmak istenen sayfa, benim okutmağa çalıştığım derse aitti. Savaşçı, defteri benim bulduğum zamanda Osman beye imzalatarak beni hocası saymadığını⁽¹⁾ ispatlamak, daha doğrusu beni kızdırmak istiyordu. Fakat oyunu tutmamış; kızma sırası O'na gelmişti. Osman beyin uzattığı defteri kapı benim masama geldi, defteri hışım ile masama koydu. Ben ise, büyük bir soğukkanlılıkla aldım, yoklama cedvelini açıp, derslere devam ettiğini bile bile, devam günlerini saydım, ondan sonra da defteri imzaladım. Defteri aldıktan sonra imzanın bulunduğu sayfayı açıp uzun uzun baktıktan sonra «Bu

imza kalbime saplanmış bir hançerdirl..» deyişi, görülecek şeydi. Sonraki yıllarda bunları anlatır anlatır, gülerdik. Şu satırları yazarken de, O'nun karşımda güldüğünü görür gibiyim.

Yıllardır tanıdığı, ağabeylik, iş ve mesai arkadaşlığı ettiği bir kimsenin hocalığını kabullenmek, Abdullah Savaşçı mizacında bir kimse için, elbette ki çok zordu. O, kaygısız görüşünün arkasında hisleriyle yaşayan, çoğu kez duygularının buyruğu ile hareket eden bir insandı. En etkileyici olaylar kendisine vız gelir, fakat çok küçük ve basit bir olay, onu çılgına döndürürdü. Fakat, yeri gelince duygularına gem vurmasını da bilirdi. Bu, benim hocalığım meselesinde de böyle olmuş, başlangıçta bir türlü kabullenemediği benim öğrencim olması durumunu tevekkül içinde kabul etmişti. Ama, devamlı yakınlıkla, bütün ortak dostlarımıza «Benim başıma gelenler pişmiş tavuğun başına gelmedi, Sefercioğlu hocam oldu» diyerek ve bana gelip «Kahrolmayası! Sen herkese Savaşçı'nın hocası oldum diye öğünüyormusun» diye çıkışarak... Ve bu hocalık - talebelik meselesi, ölümüne kadar,, aramızdaki şakalaşma konularından biri olarak, daima tazelandı, daima anıldı. Ortak dostlarımız da bunu bilirler, ikimizi bir araya getirdiler mi, hemen bu konuyu ortaya atıverirlerdi. Artık bunları içimde buruk bir acı duyarak hatırlayacağım.

Bu arada, kendisinin çok ciddi bir öğrencilik dönemi geçirdiğini; Bölümde iki eski arkadaşını bulunmasının, onu daha çok çalışmaya yönelttiğini, Bölümü, o sırada oğlu çok üzücü bir kaza geçirmiş olmasına rağmen, başarılı bir sınav sonunda bitirdiğini belirt-

meliyim. Kendisi resmîyetle hususiyeti çok iyi ayırır, derslerde «öğrenci» olmanın bütün şartlarını yerine getirirdi.

Abdullah Savaşçı, geç katılmış olmakla birlikte, kütüphanecilik mesleğini yürekten sevmiş bir meslektaşımızdı. Kendisinin son yılı içine alan hayatı kütüphanecilikle dolu geçmiştir diyebiliriz. Mesleğin gelişmesi yolundaki her çalışma onu sevindirir, bunlara katılmaktan, hiç değilse teşvik etmekten büyük bir memnurluk duyardı. Ankara İl Halk Kütüphanesindeki müdürlük görevi sırasında kütüphane personeline kendisini sevdirmiş ve saydırmıştı. Müfettişliği de, Anadolu'da görevli kütüphanecilere daha yakın olmak, onlarla tanışmak, dertlerine ortak olmak, çalışmalarında onlara yardım edebilmek amacıyla kabullenmişti. Müfettişliği, kütüphanecilerin eksik yanlarını bulup eleştirmek değil, onlara yardım etmek görevi sayardı. Bu sevimsiz işi, sevdirmeye çalışır ve sanıyorum, bunu büyük ölçüde başarırdı.

Türk kütüphaneciliği, O'nun şahsında, mesleğini yürekten seven ve ona yararlı olmak için çirpınan değerli bir mensubunu kaybetmiştir.

Ben ise, yirmi beş yıl pek çok olayı birlikte yaşadığımız, bunlara birlikte sevinip, birlikte üzüldüğümüz bir ağabey, bir dost, bir meslektaş ve ülküdaş yitirmenin onulmaz acıları içindeyim.

Nur içinde yatsın!..

(1) Savaşçı, 1940'larda DTCE'nin Türkoloji Bölümüne öğrenci olmuş, fakat öğretim üyelerinden birisi ile doğan bir anlaşmazlık sonunda, son sınıf öğrencisi iken öğrencilikten ayrılmak zorunda kalmıştı. Aynı Fakülteye, 14 yıl sonra ve ilk sınıftan başlayarak, yeniden öğrenci oldu.